

Sviatok sv. Štefana

26. 12. 2024

Mt 10, 17 - 22

Sestry a bratia v Kristovi

Keď sme včera na konci omše spievali Tichú noc, zrak mi v dubovskom kostole padol na obrázok nad oltárom - Madony držiacej mŕtveho syna v náručí. Uvedomil som si, že jedno aj druhé - Tichá noc aj pieta, utrpenie patria spolu. Popri nádeji nového je vždy aj realita života, spoločnosť, to čo, sa vyžaduje. A realita môže niekedy vyústiť do sporov, v krajnom prípade sa končí na kríži a pod krížom ako v prípade Ježiša a jeho sedembolestnej matky.

To nám pripomína aj dnešný druhý sviatok vianočný, sviatok sv. Štefana, ktorý dnes slávime. Na príklade prvého mučeníka vidíme, že hoci Ježišova náuka hlásala lásku a pokoj, predsa miestami narazila na odpor, vyvolala a dodnes vyvoláva aj konflikt, napätie. Tak je to vždy.

Ježiš sám vedel, že jeho poslanstvo neosloví každého. Pri niektorých skupinách vtedajšej izraelskej spoločnosti sa ani veľmi nenamáhal. Neoslovoval napr. židovských kňazov, ktorí ako obradníci mechanicky vykonávali obety, zabíjali zvieratá v chráme, ako také zvláštne mystérium - a ich duch pritom zostal veľmi mdlý. Rovnaký postoj mal Ježiš k Levítom a podobne sa nesnažil osloviť ani skupinu náboženských horlivcov, tzv. esénov z Qumranu, ktorí sa usilovali o akúsi vypočítanú, mechanickú nábožnosť, ktorú potom zachovávali až s neurotickou pedantnosťou. Ježiš sa týmto skupinám nevenoval a neposielal k nim ani svojich učeníkov.

Ale napriek tomu už za jeho života vznikali konflikty - aj tam, kde Ježiš nič zvláštne nežiadal. Preto na konflikty pripravoval aj svojich učeníkov. Dával im rady, ako sa správať, keď príde k takej situácii. Konflikt neteší nikoho, možno preto sa ho snažíme čo najrýchlejšie vyriešiť. Najčastejšie slovom.

Ježiš ale paradoxne hovorí niečo iné. Radí nám, aby sme sa nestarali, čo v takej situácii hovoriť. Prečo? Chce aby sme reagovali bez rozumu? To nie, on sám vie, aké je slovo dôležité, nechcel aby sme rezignovali na moc slova. Ale na druhej strane slovo máme aj chrániť, neznehodnocovať. Jeho rada znie: počkajte - Duch vám napovie, čo máte povedať. To býva ťažšie, znamená to čakať, spraviť priestor pre hlbšie zamyslenie, pre predstavivosť. Skutočný duch sa nedá spútať našimi obmedzenými prostriedkami. Duch je tvorivý, vie si predstaviť aj niečo nové, nové riešenia.

A tak aj my máme svoje srdce, svoju fantáziu otvoriť pre Ducha, pre tvorivosť, fantáziu toho nového. Vtedy konflikt môže dokonca mať aj svoj význam, svoju cenu. Fantázia vzniká v srdci človeka, fantázia súvisí s našim srdcom. Iste, potom sú dôležité aj skutky. Ale skutky vždy z niečoho vyplývajú.

Jedine srdce, predstavivosť nás môže uchrániť pred konformitou davu, aby sme nezostali len pri tom, čo robia ostatní, abys sme nezostali uväznení v konformite davu. Konformita, robiť to čo robí väčšina, ísť so stádom predstavuje v dnešnom zosieťovanom svete osobitné riziko. Konformita zabíja človeka v nás, robí z nás len členmi davu.

Popri predstavivosti, fantázii ducha je dôležitý aj rozum. Len rozum spolu s predstavivosťou Ducha nám dáva schopnosť overiť si riešenia, ktoré sa nám ponúkajú. Vždy je potrebné aj premýšľať. No treba povedať, že premýšľať v duchu Ježiša neznamená byť vypočítavý,

neznamená to chytráctvo, ktoré si niektorí zamieňajú s premýšľaním. A až potom po Duchu môže prísť na rad reč, skutok.

Inak hrozí, že zostaneme sústredení len na seba, na svoje malé ego, ktoré z princípu chce čo najviac zhromažďovať, je chamtivé po prestíži, po falošne pochopenej cti a podobne. Ježiš nám radí aj v situácii ohrozenia sústrediť sa viac na srdce a rozum. Prekonať povrchnosť konformity, toho, čo sa nosí. Srdce, duch spolu s rozumom nám nielen vnukajú čo povedať, aj čo robiť - tak aby sme nestratili život, ale naopak mali ho aj vo chvíli ohrozenia v hojnosti.

Prípad prvého mučeníka cirkvi - sv. Štefana nám môže byť príkladom. Jeho slová: vidím nebo otvorené a syna človeka stáť po pravici Boha neboli len frázoou, ale vychádzali z jeho presvedčenia, z jeho srdca a pomohli mu prestať aj tú najhoršiu chvíľu života bez toho, aby zradil seba a to, čo veril.

Stal sa tak príkladom pre všetky generácie veriacich, aj pre nás - bez ohľadu na to, s akými problémami musíme zápasiť. Snažme sa ani my nezabudnúť na Ježišove rady.